

Boverket
remiss@boverket.se

Remiss om Boverkets förslag till föreskrifter och allmänna råd om säkerhet i händelse av brand i byggnader.

Er beteckning: 31/2022

Sammanfattning

Länsstyrelsen anser att Boverkets förslag med färre regler formulerade som funktionskrav i en ny regelmodell i huvudsak är ändamålsenlig. Reglerna presenteras överskådligt och tydligt. Regelmodellen i sin nuvarande utformning förutsätter dock att det utarbetas standarder av branschen. Det är oklart om dessa standarder blir enkelt tillgängliga och om de förutsätter något krav på betalning. Länsstyrelsen anser att denna brist behöver avhjälpas.

Länsstyrelsens synpunkter avseende ny regelmodell

Föreskrifterna i Boverkets nya förslag till regelverk ska följas, men hur detta ska göras överläts åt branschen t.ex. genom standarder. Det är dessa standarder som byggherren ska hänvisa till för att visa att funktionskraven brandbestämmelser kan uppfyllas. Det är oklart om dessa detaljerade standarder blir enkelt tillgängliga och om de förutsätter något krav på betalning för den byggherre som berörs eller den myndighet som ska bedöma att föreskrifterna följts och att funktionskraven uppfyllts.

Länsstyrelsen anser att författningar ska finnas tillgängliga för var och en i läsbar form, om standarder krävs för att verifiera att samhällets krav uppfylls, behöver dessa tillhandahållas utan kostnad för den som ska tillse att samhällskraven uppfylls.

Andra sätt att visa att funktionskraven uppfylls t.ex. genom ”fackmässig” projektering och ”fackmässigt” utförande förutsätter att projekteringen och utförandet bygger på ”tillförlitliga metoder”.

Länsstyrelsen anser att begreppen ”fackmässig” och ”tillförlitliga metoder” kan behöva definieras eller avgränsas tydligare i regelverket. Otydliga begrepp riskerar att medföra olika bedömningar hos byggherre och granskande myndighet, med ökande mängd överklaganden som följd.

Länsstyrelsens synpunkter avseende övergripande bestämmelser (kap 1)

Tillsyn, tillsynsvägledning och kontroll av regelefterlevnad

Kontrollen av att regelverket följs kan göras i tre skeden enligt föreskrifterna, under projektering (kap 1 § 16), under utförande (kap 1 § 17) och i den färdiga byggnaden (kap 1 § 19). Enligt förslaget ska brandskyddsdocumentation föreligga som beskriver det utförda brandskyddet (kap 1 § 20). Ansvarig för att kontrollerna görs vilar på byggherren och överläts åt civilrättsliga avtal mellan byggherre och dennes entreprenörer (sid 90). Kraven på kontroller enligt förslaget till föreskrifter är oberoende av om de som tas upp i en kontrollplan enligt plan- och bygglagen (PBL 10:6). Brandskyddsdocumentation enligt ovan kan utgöra underlag för tillsyn (sid 91) enligt LSO, lagen om skydd mot olyckor (SFS 2003:778).

Länsstyrelsen anser att det är otydligt hur regelefterlevnaden och bestämmelserna enligt ovan kan påverka byggnadsnämndens tillsynsansvar. Reglerna framstår som en blandform av kvalitetskontroll och myndighetskrav utan direkta konsekvenser vid bristfällig regelefterlevnad.

Kontroll av färdig byggnad utifrån byggnadsnämndens tillsynsansvar kan komma att ske i efterhand genom tillsyn, vilket kan föranleda krav på rättelse i efterhand för byggherren (PBF 8 kap 1 och 2 §§). Länsstyrelsen anser att Boverket behöver beakta att behovet av tillsynsvägledning kan bli omfattande och att vägledningsinsatser genomförs av Boverket. Särskilt allmänna intressen bör ges erforderligt utrymme i vägledningsarbetet.

Länsstyrelsens synpunkter avseende enskilda bestämmelser i författningsförslaget

Författningsförslaget består av 10 kapitel med varierande antal paragrafer. Sammantaget innefattar författningsförslaget 247 bestämmelser som syftar till att säkerställa att samhällets krav för brandsäkerhet tillgodoses. Länsstyrelsen avstår från att bedöma huruvida omfånget av bestämmelser är en förenkling gentemot gällande regler. Förslaget har likheter med gällande bestämmelser i Boverkets byggregler (BBR), där byggnader och byggnaders användning delas in i byggnadsklasser och användningen i verksamhetsklasser. Funktionskrav i förslaget kompletteras med detaljerade krav i enskilda bestämmelser. Kraven gäller oavsett om bygglov eller anmälan krävs (jfr. 8:8 PBL och 3:8 PBF). Länsstyrelsen har därför i det följande valt ut en bestämmelse som kommenteras särskilt, då den bedöms bli tillämplig och få

konsekvenser för länsstyrelsens handläggning inom förprovning av djurstallar. Länsstyrelsen anser att det bör klargöras i föreskrifterna hur myndighetsansvaret är fördelat mellan Boverket och Jordbruksverket vad beträffar bestämmelser om brandskyddet för djurstallar. Vägledande vid länsstyrelsens förprovning av djurstallar har varit rekommendationer från Lantbrukets Brandskyddskommitté ("LBK-pärmen").

Kapitel 5 § 24, Skydd mot omfattande brandspridning

Länsstyrelsen anser att det bör övervägas om bestämmelsen avseende omfattande brandspridning kan justeras på lämpligt vis så att bestämmelsen beaktar omständigheterna avseende lantbrukets byggnader (se nedanstående kommentar). Nuvarande lydelse:

Byggnader ska vara utformade genom ett, eller en kombination av följande alternativ:

1. Indelning i brandceller med nettoarea på högst 1250 m²
2. Indelning i brandsektioner med nettoarea på högst 2500 m²
3. Indelning i brandsektioner med nettoarea på högst 5000 m² under förutsättning att de skyddas av brandlarm med vidarekoppling.
4. Indelning i brandsektioner utan begränsning av nettoarea under förutsättning att de skyddas av automatisk vattensprinkleranläggning.

Motsvarande bestämmelser finns idag i avsnitt 5:561 BBR

Förslag till tillägg till 5 kap 24 § i remissförslaget:

Med undantag för brandavskiljning av eventuella service- och teknikrum i byggnaderna, bör byggnader i byggnadsklass 3, verksamhetsklass 1, med självdragsventilation och stora permanentanocköppningar kunna byggas med brandceller större än 5000 m² utan några krav på brandskydd i form av brandlarm eller vattensprinkler. För dessa byggnader bör det då inte heller krävas en analytisk dimensionering av brandskyddet i de enskilda fallen.

Kommentar

Inom lantbruket, förekommer stora envåningsbyggnader med stor volym, naturlig ventilation (självdrag) som kan vara isolerade eller oisolerade. Under senare år byggs allt fler av dessa byggnader och anläggningar som når över 2500 respektive 5000 m². Bland annat för att hantera djur och för att djuren själva obehindrat ska kunna röra sig mellan olika delar av byggnaden behöver då utrymmet vara sammanhängande, utan väggar. Djuren går i grupper som normalt gör byggnaderna

förhållandevis enkla att utrymma vid en eventuell brand. Det är få personer i byggnaderna, och dessa känner väl till utrymmena och kan själva utrymma vid behov. Byggnaderna bedöms nu liksom, tidigare, som "byggnadsklass 3" (en byggnad med litet skyddsbehov) samt verksamhetsklass 1 (personer som vistas i byggnaden har god lokalkännedom).

Byggnader för djur med naturlig ventilation har normalt permanenta öppningar längs hela väggarna, och stora permanentanocköppningar. Djurstallar med dessa öppningar byggs ofta med 10-25 luftväxlingar per timme, vilket också automatiskt innebär en effektiv, permanent öppen brandgasventilation. Med stora byggnadsvolymer, växlande temperaturer, ofta utomhustemperatur vintertid, och periodvis hög relativ fuktighet är det svårt att få brandlarm eller sprinkler att fungera i byggnaderna.

Kapitel 9, Allmänt vid ändring av byggnader

Slutligen anser länsstyrelsen att bestämmelserna om vilken byggnad som ska anses vara en sådan särskild värdefull byggnad som avses i plan och bygglagen (8:13 PBL) och hur verksamhetskravet ska uppfyllas (8:17 PBL), bör avgöras av förtydligande i lagtext och rättspraxis och inte på föreskriftsnivå (9 kap 6 § samt 9 kap 7 §).

I övrigt har länsstyrelsen inte några ytterligare synpunkter.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsarkitekt/enhetschef Christina Gustavsson med Kaj Hellner som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.